

GLASHÜTTER MELINDA – BOGNÁR ROMAN: ARANY IRÁNYTŰ PROGRAM – A SZERETET IRÁNYTŰJE. CARPE DIEM ALAPÍTVÁNY, 2023.

Bogdán Péter: A tanulók iskolai sikerességéhez az út – a szíven át vezet

A dunaújvárosi Pentelei Mentálhigiénés Általános Iskola, Szakképző Iskola, Szakiskola és Gimnázium indította el az Arany Iránytű Programot, amelynek célja felkészíteni a szociokulturális deficittel küzdő, halmozottan hátrányos helyzetű és magatartászavaros tanulókat arra, hogy képesek legyenek tanulmányi sikereket elérni középiskolai éveik alatt.

A program kezdeményezői Glashütter Melinda és Bognár Roman voltak, de a pedagógiai kísérlet/stratégia/projekt mögé teljes mellszélességgel felsorakozott a Pentele XXI. Oktatásért, Művészetért, Egészségért Alapítvány is, amelynek támogatásával a két programalapító a hivatkozott pentelei középiskolában meg tudta valósítani pedagógiai elképzeléseit.

Az Arany Iránytű Program 2020-ban elnyerte a NIOK Alapítvány által a legnagyobb hatású projektnek kiosztott Civil-díjat, Glashütter Melinda pedig Majzik Lászlóné-díjat kapott az Új Pedagógiai Szemle 2021/3–4. számában a „Visszaadni az önrendelkezés lehetőségét” – Öninterjú az Arany Iránytű Programról címmel megjelent munkájára. Ez utóbbi írásból azt is megtudhattuk, hogy a Pentelei Mentálhigiénés Általános Iskola, Szakképző Iskola, Szakiskola és Gimnázium a 2020/21-es tanévtől kezdve az ITM-től miniszteri engedélyt kapott orientációs évfolyam

megszervezésére, s ennek részévé vált az Arany Iránytű Program is.

A pedagógiai kísérletről most egy közel 160 oldalas kötetet adott ki a Carpe diem Alapítvány, amelyben a Glashütter–Bognár-páros részletesen megismerteti az olvasót azzal, hogy milyen nevelésfilozófiák mentén szervezték meg pedagógiai kísérleteiket. A legfontosabb üzenetük az, hogy *szeretni kell a tanulókat, a gyermekeket /a fiatalokat, mert a tanulmányi sikereikhez az út a szíven (azaz a szereteten) át vezet.*

Felfogásuk szerint, ha a pedagógusok szeretik a fiatalokat, ha empatikusak, ha bele tudnak helyezkedni a tanulók helyzetébe, akkor a szociokulturális deficitről vagy a magatartászavarról azonnal kiderül, hogy azok nem a tanulók elítélendő hibáiként értékelendők, hanem a politraumatizált élettörténetük, családi és baráti környezetük következményeként.

Glashütter és Bognár szerint, ha a fenntebb megfogalmazottakat a pedagógus megérti, akkor azt is azonnal átlátja, hogy a középiskolás diák az adott napon miért képtelen arra, hogy tanuljon, hogy együttműködjön, hogy az egyébként sokszor teljesen merev, teljesen rugalmatlan iskolai környezetben teljesítsen.

Ugyanakkor a programalapítók azzal is tisztában vannak, hogy a hazánkban jelenleg uralkodó tanítási/óraszervezési gyakorlatok keretei között a pedagógusnak

sokszor nincs lehetősége, ideje arra, hogy az iskolába traumás sérüléssel érkező diákot meghallgassa és megsegítse, ezért csak arra képes, hogy ragaszkodva a tanmenet-hez igyekezzon megtartani az óráit, a diák

pedig vagy képes arra, hogy a gépiesen, rugalmatlanul közölt tananyagot (a legnagyobb lelki terhekkkel küzdve) befo-gadja, vagy sem. Ez utóbbi helyzet készítette Glashütter Melindát és

Bognár Romant arra, hogy alkossanak egy olyan programot, ami kiemeli a politraumatizált gyermekeket a megszokott iskolai keretekből, hogy „iskolátlanítsák az iskolát”, és a *szeretet* jelszava által motiválva elmozduljanak egy rogersiá-nus, személyközpontú pedagógia felé.

A pentelei középiskolában az „iskolátla-nítás” úgy történt meg, hogy 36-40 ún. „problémás tanulót” az Arany Iránytű Program keretében egy családi házban he-lyeztek el, ahol onnantól fogva a tanulás időszaka nem a hagyományos értelemben vett tantárgytanulást jelentette, hanem ön-ismereti foglalkozások sorozatát.

A tanulókat három csoportra bontot-ták, és mindegyik csoporttal két-két men-tor foglalkozott. Glashütter és Bognár egy-fajta anya- és apaszerepet is betöltött ebben a formában, hiszen számukra nap mint nap az volt a fontos, hogy a politraumati-zált diákok gondjait, lelki sebeit a megfe-lelő eszközökkel enyhítsék (például a gyer-mekek önismeretének erősítése által).

a tanulás időszaka nem a hagyományos értelemben vett tantárgytanulást jelentette, hanem önismereti foglalkozások sorozatát

Az Arany Iránytű Program kulcsfontos-ságú célja, hogy a középiskolás kamaszok szeretve érezzék magukat, hogy mindig ta-láljanak olyan felnőttet, akiben társra lel-nek, akiben megbízhatnak, aki által sze-retve érzik magukat.

Ugyanis Glashütter és Bognár szerint, ha a sze-retet meg tapasztalása lelki egyensúlyt, békét, harmóniát teremt a ta-nulóban, akkor egy idő múlva készen áll arra, hogy saját akaratából le-gyen kíváncsi, saját akaratából legyen ké-pes tanulni – és ezáltal lehet majd sikeressé nemcsak az iskolapadban, hanem a társa-dalomban is.

Alkalmazott nevelésméleti megközelí-tésből a Glashütter–Bognár-féle modell amolyan „pedagógiai öszvér”-ként két fő forrásból táplálkozik. Egyfelől a rogersiá-nus személyközpontú pedagógia speciális megvalósításának tekinthető, másfelől ma-gán hordozza a tanodamodell ismérveit is, hiszen az oktatási intézmény mellett, kü-lönállóan működik. A tanodamoddellel ro-konítja a programot az is, hogy az Arany Iránytű mentorai a tanodásokhoz hason-lóan igyekeznek pótolni a gyerekek életé-ben az értelmiségi családi háttérrel.

Az Arany Iránytű Program szeretetfi-lozófiája a gyakorlatban visszaigazolódott. A kötet szerzői több példát is hoznak arra, hogy ki miért és hogyan lett sikeres a mun-kaerőpiacon és a társadalomban. Vagyis va-lóban: a szíven át vezet az út az iskolai si-kerességhez.